

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

УДК 346.543:338.43

Н. М. ВНУКОВА,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління фінансовими послугами Харківського економічного університету ім. Семена Кузнеця;

В. Ю. УРКЕВИЧ,

доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР ТА БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ПРОДУКЦІЄЮ

Наявність в Україні великої кількості підприємств, які швидко розвиваються й мають потреби у нових дже-релах фінансових інвестицій, обумовлює актуальність визначення можливих шляхів залучення капіталу і, зокре-ма, виходу підприємств на міжнародні фондові ринки. Розвиток українських фондових бірж значно відстає від світових ринків, проте в Україні також спостерігається позитивна динаміка обсягів торгів на фондових біржах, що свідчить про певні зрушення у напрямі розвитку фондового ринку. Основним завданням функціонування аграрних бірж є надання послуг у укладенні біржових угод щодо сільськогосподарської продукції, виявлення товарних цін, попиту і пропозицій на сільськогосподарську продукцію.

Ключові слова: сільськогосподарська продукція, фондові ринки, аграрні біржі.

Постановка проблеми. Необхідність належного організаційно-правового забезпечення функціонування аграрного сектору національної економіки не викликає жодних сумнівів. Розглянемо питання залучення інвестицій в аграрний сектор через ринок Initial Public Offering (далі – IPO) та проблеми біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Розвиток світового фондового ринку свідчить про поступове відновлення після різкого падіння в період фінансової кризи 2008–2009 рр.

Найкращим показником розвитку фондового ринку є його капіталізація в динаміці. Для визначення напрямів та можливостей розвитку українського фондового ринку проаналізовано структуру світового фондового ринку за показниками його капіталізації.

Основну частку світового фондового ринку займають США із показником більше 29%, на другому та третьому місцях з майже однаковими частками більше 7%, відповідно, Японія і Китай. Найбільш динамічними за приростом частки капіталізації у 2010 р. були фондові ринки Канади, Індії та інших азійських країн. Зменшилися частки європейських фондових ринків: Франції, Італії, Іспанії.

Обсяги капіталізації фондового ринку України складають менше 0,1% світового фондового ринку. Проте він має позитивну динаміку розвитку, а також становить один із головних пріоритетів розвитку країни на 2011–2015 рр., що підтверджується Програмою розвитку фондового ринку України, затвердженою НКЦПФР, Проектом Стратегії розвитку фондового ринку України до 2015 року, Проектом Стратегії розвитку фінансового сектору України на період до 2015 року, Концепцією Державної цільової економічної програми модернізації ринків капіталу в Україні.

За темпами приросту капіталізації лідерами є канадська біржа TSX Group, Гонконгівська фондова біржа, американська NASDAQ та Франкфуртська Deutsche Borse.

Мета статті. Проведення аналізу для встановлення пріоритетності аграрної галузі України для IPO на фондовому ринку, дослідження питання залучення інвестицій в аграрний сектор через ринок IPO та висвітлення питань біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Виклад основного матеріалу. Розвиток українських фондових бірж значно відстає від світових

ринків, проте в Україні також спостерігається позитивна динаміка обсягів торгів на фондових біржах, що свідчить про певні зрушення у напрямі розвитку фондового ринку.

У теперішній час обсяг торгів на українських фондових біржах постійно зростає, що вказує на відновлення динаміки розвитку фондового ринку.

Одним із найбільш динамічних та перспективних секторів фондового ринку, особливо з точки зору активізації процесів руху капіталу та залучення інвестицій, є ринок IPO, світові обсяги якого склали понад 200 млрд дол.

Українським компаніям вдалося шляхом IPO залучити близько 400 млн дол., більше половини з яких було залучено на Варшавській фондовій біржі компаніями аграрного сектору. За оцінками пред-

ставництва ВФБ планується вихід на біржу ще 10 українських компаній. У цілому, за даними компанії Ernst & Young, з 2005 р. компанії з управління активами в Україні залучили за кордоном через 22 IPO і 40 приватних розміщень 4,1 млрд дол., у тому числі 61% на LSE, 21% на WSE і 18% на Франкфуртській фондовій біржі. Для порівняння обсяг російських і казахстанських IPO і приватних розміщень за цей період був у 35 разів більше, причому на частку LSE припало 89%, Гонконгівської фондової біржі – 10% [1].

Пік українських розміщень був зафіксований 2007 р., коли було здійснено сім IPO і 18 приватних розміщень на 1,98 млрд дол. Як видно з рис. 1, у 2011 р. на 19 розміщень в аграрному секторі припало 28% усіх залучених коштів.

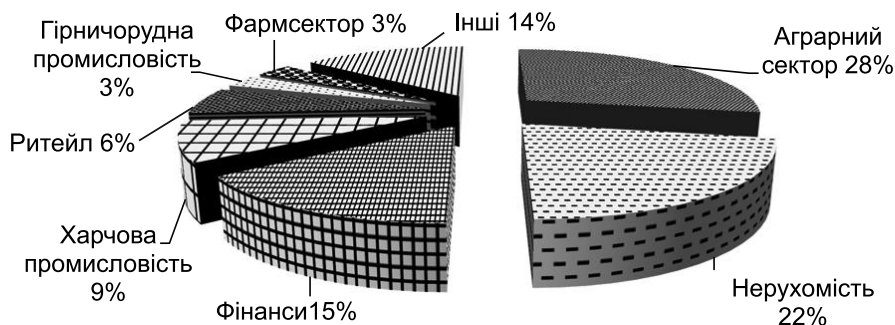

Рис. 1. Галузева структура українських розміщень за кількістю компаній у період 2005 р. – 05.05.2011 р.

Як видно з рис. 1, найбільшу частку за кількістю компаній, що здійснили розміщення на закордонних фондових біржах, становлять компанії аграрного сектору. Необхідно звернути увагу, що

саме в період 2010–2011 рр. спостерігається значна активізація здійснення IPO українськими компаніями аграрного сектору, параметри яких подано у табл. 1.

Таблиця 1

IPO українських компаній аграрного сектору

Компанія	Дата розміщення	Пакет акцій, %	Ринкова капіталізація, млн дол.	Фондова біржа
Astarta	Серпень 2006	20	158	WSE
Kernel	Листопад 2007	33	661	WSE
МНП	Травень 2008	22,32	1 662	LSE
Avanguard	Травень 2010	20	938	LSE
Agroton	Листопад 2010	26	207	WSE
Milkiland	Грудень 2010	22	438	WSE
Agroliga	Грудень 2010	16,68	63	WSE
KSG Agro	Квітень 2011	19,76	200	WSE
Industrial Milk Company	Квітень 2011	30,3	161	WSE

Наявність в Україні великої кількості підприємств, які швидко розвиваються й мають потреби у нових джерелах фінансових інвестицій, обумовлює актуальність визначення можливих шляхів залучення капіталу і, зокрема, виходу підприємств на міжнародні фондові ринки.

У теперішній час на світових біржах котирується 18 українських агрокомпаній, у шести з яких капіталізація підвищилась. 2013 р. в угодах купівлі-продажу взяли участь 169,6 млн акцій українських аграрних компаній. Успіх виходу на IPO компанії Cereal Planet у кінці 2013 р. дав надію іншим компаніям на можливість залучення саме цього інструменту інвестування [2].

На основі наведених даних щодо розвитку світового і українського фондового ринку, динаміки здійснення українських розміщень на закордонних фондових біржах можна зробити висновок, що спостерігається підвищення ринкового інтересу інвесторів до IPO українських компаній, перш за все, аграрного сектору. Необхідно зауважити, що переважна частка українських розміщень здійснюється на Варшавській фондовій біржі.

Такі тенденції в цілому відповідають напрямам, затвердженим у державних програмах з розвитку фондового ринку України на різних рівнях.

Водночас для українських підприємств залучення капіталу шляхом публічної пропозиції (оферти) акцій є відносно новим процесом, який потребує обґрунтування доцільності здійснення, а також удосконалення організаційного та методичного забезпечення.

Підготовка і проведення IPO передбачає реалізацію багатьох заходів на різних етапах упродовж, у середньому, від 4-х місяців до року, що потребує визначення послідовності та змісту дій компанії на кожному з цих етапів. Тому для визначення послідовності етапів підготовки та здійснення IPO розроблено функціональну модель.

Роль органів державної влади у процесі підготовки та здійснення компанією IPO є контролюючою з точки зору дотримання вимог законодавства, вони не виконують активних функціональних ролей у процесі публічної оферти.

У результаті проведеного аналізу за методом Т. Сааті в табл. 2 подано визначені найбільш пріоритетні галузі економіки для проведення IPO з метою залучення іноземного капіталу [3].

Таблиця 2

Результати аналізу пріоритетності галузі потенційних емітентів

Галузь	Вектор пріоритету	Ранг
Аграрний сектор	0,486	1
Нерухомість	0,202	3
Фінанси	0,079	4
Харчова промисловість	0,233	2

Отже, за результатами аналізу методом ієрархій встановлено пріоритетність аграрного сектору.

З точки зору досвіду проведення розміщень перевага аграрного сектору є очевидною за кількістю проведених розміщень. Згідно з проведеними дослідженнями аграрний сектор є одним із тих, які найбільше потребують інвестицій в Україні. Сприятливим фактором на користь аграрного сектору виступає також державна підтримка розвитку цієї галузі, створення пільгових умов оподаткування та залучення інвестицій. Окрім того, залучення капіталу для компаній аграрного сектору шляхом IPO є більш привабливим порівняно з іншими галузями через, по-перше, труднощі доступу до кредитних ресурсів (викликані проблемним питанням ліквідної застави), а по-друге, підвищений інтерес закордонних інвесторів саме до цієї галузі економіки України.

З погляду привабливості для інвесторів основною причиною підвищення зацікавленості в аграрних компаніях залишається відносно низька ціна на

головний ресурс (землю) цієї галузі в Україні, що в 10–100 разів нижча за світові, яка у перспективі може значно зрости із початком вільної торгівлі землею. Тим часом три з одинадцяти найбільших агрохолдингів України за розмірами земельного банку вже здійснили IPO [4].

Отже, в результаті проведеного аналізу було встановлено, що пріоритетною галуззю потенційних емітентів України для IPO на фондовому ринку є аграрний сектор.

Основною метою проведення IPO на фондовому ринку є досягнення певних переваг з точки зору організації підготовки і здійснення публічної оферти акцій, серед яких основними є такі:

- доступ вітчизняних компаній до значних обсягів фінансових ресурсів;
- співпраця з іноземними партнерами;
- покращення іміджу на міжнародних ринках капіталу;
- розширення діяльності;

– підвищення ефективності здійснення публічної пропозиції акцій (з точки зору обсягів отриманих ресурсів);

– встановлення сталих ділових зв'язків [5].

Проте через невідповідність рівня розвитку фондового ринку України європейським фондовим ринкам (на яких відбувається розміщення облігацій) існують певні обмеження і бар'єри, серед яких — низький рівень конкурентоспроможності фінансових установ однієї країни порівняно з іншою; низький ступінь довіри іноземних інвесторів до українських компаній [6].

Водночас загальною тенденцією є підвищення попиту на розміщення акцій на міжнародних фондових ринках, що є економічно вигідним напрямом залучення інвестицій для розвитку аграрної галузі в Україні [7].

Незважаючи на значні перспективи інвестування аграрного сектору економіки, однією з гострих проблем, що підлягає розв'язанню та поки що не є остаточно вирішеною, є необхідність формування системи збуту сільськогосподарської продукції через створення аграрного ринку. Останній розглядається як доволі складене інституціональне утворення, яке може належно функціонувати за умови створення та дії відповідних ринкових аграрних інституцій, зокрема, аграрних бірж. Вони є універсальним інструментом, який дозволяє досягти оптимального поєднання інтересів як виробників сільськогосподарської продукції, так і її покупців.

Завдання стимулювання розвитку спотового та форвардного ринку на основі розвинутої біржової інфраструктури, удосконалення системи регулювання біржового товарного ринку проголошено на законодавчому рівні, зокрема, у ст. 4 Закону України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» від 18.10.2005 №2982-IV. Ще раніше про необхідність організації та розвитку біржового аграрного ринку та біржової торгівлі зазначалося у значній кількості підзаконних нормативних актів, що видавалися Президентом України, Кабінетом Міністрів України та іншими органами.

Загалом аграрні біржі належать до товарних бірж, правовий статус яких визначено спеціальним Законом України «Про товарну біржу» від 10.12.1991 №1956-ХІІ. Згідно з названим нормативним актом товарна біржа є організацією, що об'єднує юридичних і фізичних осіб, які здійснюють виробничу і комерційну діяльність, і має за мету надання послуг в укладенні біржових угод, виявлення товарних цін, попиту і пропозицій на товари, вивчення, упорядкування і полегшення товарообігу і пов'язаних із ним торговельних операцій. Товарна біржа не займається комерційним посередництвом і не має на меті одержання

прибутку. Наведені положення відповідають аналогічним приписам щодо статусу та діяльності товарних бірж, що містяться у статтях 279–282 Господарського кодексу України.

Наведені характеристики товарних бірж притаманні й аграрним біржам, основним завданням функціонування яких є надання послуг в укладенні біржових угод щодо сільськогосподарської продукції, виявлення товарних цін, попиту і пропозицій на сільськогосподарську продукцію. При цьому аграрні біржі можуть створюватися як універсальні, так і бути спеціалізованими, які проводяться біржову торгівлю лише визначеними видами сільськогосподарської продукції. В Україні створено та функціонує доволі значна кількість аграрних бірж, серед яких можна назвати, приміром, Українську аграрну біржу, Одеську аграрну біржу, Кіровоградську аграрну біржу та ін. [8].

Як підкреслює Л. О. Панькова, аграрна біржа – це непідприємницьке товариство. Вона об'єднує юридичних і фізичних осіб, які здійснюють виробничу й посередницьку діяльність, і створює умови для укладення біржових договорів щодо сільськогосподарської продукції, продуктів її переробки й товарів, що забезпечують аграрне товаровиробництво, а також товарних деривативів, базовими активами яких є сільськогосподарська продукція [9]. Нині на законодавчому рівні бракує чіткого визначення, в якій організаційно-правовій формі має бути створена аграрна біржа. На думку названого дослідника, аграрні біржі не можуть бути створені у формі будь-якого господарського товариства, оскільки мета їх діяльності – не одержання прибутку, а згідно з Цивільним кодексом України вони віднесені до підприємницьких товариств. Тому аграрна біржа повинна створюватися в організаційно-правовій формі непідприємницького товариства.

Законодавством України встановлено спеціальні вимоги щодо окремих аграрних бірж. Ідеться про те, що якщо аграрна біржа бажає надавати послуги з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції і продовольства для державних та регіональних потреб, погашення податкової заборгованості, а також з укладення та реєстрації зовнішньоекономічних контрактів (за участю центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку), то вона має отримати висновок щодо відповідності вимогам, який надається безоплатно Міністерством аграрної політики та продовольства України (п. 17–1.1 ст. 17¹ Закону України «Про державну підтримку сільськогосподарства України» від 24.06.2004 №1877-IV). Рішення про видачу або відмову у видачі товарній

біржі висновку щодо відповідності вимогам приймається протягом місяця, а підставами для відмови у цьому є: а) виявлення у поданих документах недостовірної інформації; б) невідповідність установчих документів вимогам Закону України «Про товарну біржу»; в) наявність заборгованості перед державним і місцевими бюджетами та державними цільовими фондами; г) відсутність умов для проведення біржових торгів; г) відсутність власних коштів у визначених законодавством України обсягах; д) строк роботи біржі із сільськогосподарською продукцією та продовольством менше одного року та наявність мінімального обсягу реалізації сільськогосподарської продукції та продовольства менше 10% загального обсягу річного товарообороту.

Законодавством України регламентовано особливі види угод, що можуть укладатися виключно на аграрних біржах. Так, згідно з Типовими правилами біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією, затвердженими спільним наказом Міністерства сільського господарства і продовольства України, Міністерства економіки України та Міністерства фінансів України від 03.04.1996 № 103/44/62 (зарєстрований у Міністерстві юстиції України 16.04.1996 за № 184/1209), під час біржових торгів на аграрній біржі можуть бути укладені угоди, що пов'язані з: 1) негайною (від 1 до 30 днів) взаємною передачею прав та обов'язків щодо до реальної сільськогосподарської продукції (спотова угода); 2) відстроченою (від 30 до 360 днів) взаємною передачею прав та обов'язків щодо реальної сільськогосподарської продукції (форвардна угода); 3) взаємною передачею прав та обов'язків щодо стандартного контракту (ф'ючерсна угода); 4) поступкою прав на майбутню передачу чи набуття прав і обов'язків щодо реального товару або стандартного контракту (опціонна угода). Існування таких видів угод, послуги щодо укладання яких може надавати аграрна біржа, має важливе значення з огляду на сезонний характер сільськогосподарського виробництва. У даний час окремі види цих угод (зокрема, форвардні та ф'ючерсні) широко використовуються Аграрним фондом для формування державного інтервенційного фонду та вжиття заходів державної підтримки сільського господарства.

Окремо слід звернути увагу на такий аспект розглянутого питання. Згідно з п. 2.1 ст. 2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 № 1877-IV аграрна біржа визначається як юридична особа, створена згідно із Законом України «Про товарну біржу», яка підпадає під регулювання норм такого закону і статей 279–282 Господарського кодексу України та надає

послуги суб'єктам господарювання з укладення біржових договорів щодо сільськогосподарської продукції, товарних деривативів, базовим активом яких є сільськогосподарська продукція, іпотечних сертифікатів та іпотечних закладних, а також з проведення розрахунково-клірингової діяльності за ними. Проте п. 17.1 ст. 17 названого Закону визначені особливості правового статусу аграрної біржі. Так, Аграрна біржа створюється згідно із Законом України «Про товарну біржу», з урахуванням того, що на виняток з положень такого закону: а) Аграрна біржа є неприбутковим (непідприємницьким) підприємством; б) засновником Аграрної біржі може бути Кабінет Міністрів України в особі Аграрного фонду. При цьому Кабінет Міністрів України здійснює засновницький внесок до статутного фонду (капіталу) такої Аграрної біржі у розмірі, що дорівнює мінімальним вимогам до статутного фонду банку-резидента, який має ліцензію для здійснення повного обсягу банківських операцій та здійснює управління майном в особі Аграрного фонду; в) членами Аграрної біржі можуть бути виключно резиденти. Отже, з наведеного вбачається, що йдеться про Аграрну біржу, засновану на державній власності. На виконання наведених законодавчих приписів постановою Кабінету Міністрів України «Про створення Аграрної біржі» від 26.12.2005 № 1285 було засновано Аграрну біржу та затверджено її статут. Зазначимо, що саме ця Аграрна біржа має організовувати біржові торги за участю Аграрного фонду при здійсненні останнім заходів цінової підтримки сільськогосподарських товаровиробників (зокрема, проведенні державних аграрних інтервенцій).

Щодо названої Аграрної біржі Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» встановлює додатково такі положення: якщо засновником Аграрної біржі є Кабінет Міністрів України в особі Аграрного фонду, то інші, ніж Аграрний фонд, члени Аграрної біржі не мають права приймати рішення щодо: призначення або зміни керівництва Аграрної біржі; введення плати за здійснення Аграрним фондом будь-яких операцій, пов'язаних із державним ціновим регулюванням; будь-яких обмежень щодо торгівлі об'єктами державного цінового регулювання на Аграрній біржі; введення будь-яких застережень щодо обмеження права Аграрного фонду призупиняти або зупиняти торги об'єктами державного цінового регулювання; зміни положень статутних документів Аграрної біржі, які звужують або обмежують компетенцію Аграрного фонду або Наглядової ради Аграрної біржі; зміни встановлених правил кліринго-розрахункового обслуговування членів Аграрної біржі; ліквідації або

реорганізації Аграрної біржі; інших рішень, які перебувають у виключній компетенції Аграрного фонду або Кабінету Міністрів України.

Додатково слід зазначити, що крім Аграрної біржі, створеної Кабінетом Міністрів України, в Україні функціонували та продовжують функціонувати й інші товарні біржі, що спеціалізуються на наданні послуг з укладення угод із сільськогосподарською продукцією та створені приватними особами згідно з приписами Господарського кодексу України та Закону України «Про товарну біржу».

Висновки. Викладене дозволяє зазначити, що пріоритетною галуззю потенційних емітентів України для IPO на фондовому ринку є аграрний сектор. Загальною тенденцією є підвищення попиту на розміщення акцій на міжнародних фондових ринках,

що є економічно вигідним напрямом залучення інвестицій для розвитку аграрної галузі в Україні. У цілому правовий статус аграрних бірж урегульовано законодавством України на достатньому рівні. Визначено як загальні засади діяльності товарних бірж, так і специфічні вимоги щодо функціонування аграрних бірж, зокрема й тих, що задіяні в укладенні угод для формування державних та регіональних потреб, здійсненні цінового регулювання на аграрному ринку. Доволі детально окреслено правила біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією. Проте нагальною залишається необхідність подальшого розвитку мереж аграрних бірж в Україні та нарощування обсягів сільськогосподарської продукції, яка реалізується на біржовому аграрному ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. В 2014 г. новых IPO украинских агрокомпаний ждать не стоит. Рынок оживит листинг на Украинской бирже. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fixygen.ua/news/20140116/v-2014-g.html>.
2. The World Federation of Exchanges [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world-exchanges.org/>.
3. Лямець В. І. Системний аналіз : вступний курс / В. І. Лямець, А. Д. Тевяшев. – Х. : ХНУРЕ, 2004. – 448 с.
4. Транскордонні фінансові кластери у забезпеченні експортно-імпорتنних операцій : монографія / наук. ред. та кер. кол. авт. Н. М. Внукова. – Х. : ТО Ексклюзив, 2012. – 198 с.
5. Урожай украинских IPO в апреле. 26.04.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wse-watch.com/aktualnosci/37>.
6. Финансовый советник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dmitriklimov.com/investicii/>.
7. Фондовый рынок Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fundmarket.ua/>; Z – Украина: статистика, экономика, тенденции [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zet.in.ua/>.
8. Юристы и инвестбанкиры ожидают более 10 украинских IPO в ближайший год : исследование [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bin.ua/news/finance/stockmarket/>.
9. Панькова Л. О. Правове регулювання діяльності аграрних бірж в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Л. О. Панькова. – К., 2005. – 20 с.

REFERENCES

1. *V 2014 g. novyih IPO ukrainskih agrokompaniy zhdat ne stoit. Ryinok ozhivit listing na Ukrainskoy birzhe* (In 2014, New IPO Ukrainian Agricultural Companies Should Not Wait. The Market Will Revive in the Ukrainian Stock Exchange Listing) [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://www.fixygen.ua/news/20140116/v-2014-g.html>.
2. The World Federation of Exchanges [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://www.world-exchanges.org/>.
3. Liamets V. I. *Systemnyi analiz : vstupnyi kurs* (System Analysis: an Introduction), V. I. Liamets, A. D. Teviashev, Kh., KhNURE, 2004, p. 448.
4. *Transkordonnii finansovi klasteri u zabezpechenni eksportno-importnykh operatsii* (Cross-Border Financial Clusters to Provide Import and Export) monohrafiia, nauk. red. ta ker. kol. avt. N. M. Vnukova, Kh., TO Ekskliuzyv, 2012, p. 198.
5. *Urozhay ukrainskih IPO v aprele. 26.04.2011* (Vintage Ukrainian IPO in April 26.04.2011) [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://www.wse-watch.com/aktualnosci/37>.
6. *Finansoviy sovetnik* (Financial Advisor) [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://dmitriklimov.com/investicii/>.
7. *Fondoviy ryinok Ukrainyi* (The Stock Market of Ukraine) [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://fundmarket.ua/>, Z, *Ukraina, statistika, ekonomika, tendentsii* (Ukraine: Statistics, Economics, Trends) [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://zet.in.ua/>.

8. *Yurysty i investbankiryi ozhidayut bolee 10 ukrainskih IPO v blizhayshiy god : issledovanie* (Lawyers and Investment Bankers Expect More Than 10 Ukrainian IPO in the Next Year – Research) [Elektronnyi resurs], Rezhym dostupu: <http://bin.ua/news/finance/stockmarket/>.
9. Pankova L. O. *Pravove rehulivannia diialnosti ahrarnykh birzh v Ukraini* (Legal Regulation of Agricultural Exchanges in Ukraine), avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.06 «Zemelne pravo; ahrarne pravo; ekolohichne pravo; pryrodoresursne pravo», L. O. Pankova, K., 2005, p. 20.

Н. Н. ВНУКОВА

доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой управления финансовыми услугами
Харьковского экономического университета им. Семена Кузнеця

В. Ю. УРКЕВИЧ

доктор юридических наук, профессор, ведущий научный сотрудник НИИ
правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ВОПРОСЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В АГРАРНЫЙ СЕКТОР И БИРЖЕВОЙ ТОРГОВЛИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИЕЙ

Наличие в Украине большого количества предприятий, которые быстро развиваются и нуждаются в новых источниках финансовых инвестиций, обуславливает актуальность изучения возможных путей привлечения капитала и, в частности, выхода предприятий на международные фондовые рынки. Развитие украинских фондовых бирж значительно отстает от мировых рынков, однако в Украине также наблюдается положительная динамика объемов торгов на фондовых биржах, что свидетельствует об определенных сдвигах в направлении развития фондового рынка. Основной задачей функционирования аграрных бирж является предоставление услуг в заключении биржевых сделок по сельскохозяйственной продукции, выявление товарных цен, спроса и предложений на сельскохозяйственную продукцию.

Ключевые слова: сельскохозяйственная продукция, фондовые рынки, аграрные биржи.

N. M. VNUKOVA

Doctor of Economics, Professor, Head of Department of financial services of Simon Kuznets Kharkiv
National University of Economics

V. U. URKEVYCH

Doctor of Legal Sciences, Professor, leading researcher of the Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

ORGANIZATIONAL AND LEGAL ISSUES OF ATTRACTION INVESTMENT IN AGRICULTURAL SECTOR AND EXCHANGE TRADE OF AGRICULTURAL PRODUCTS

Problem setting. The necessity for appropriate organizational and legal support of national economy agricultural sector functioning should be manifestly obvious. Let's consider the issue of attracting investment in agricultural sector through the IPO market and the problems of exchange trade of agricultural products.

Target of research. The aims of the research are to determine the priority of the agricultural sector of Ukraine for IPO in the stock market, and to examine issues of attracting investments in agricultural sector through the IPO market.

Article's main body. The IPO market is one of the most dynamic and advanced sectors of the stock market, especially in terms of activation processes of capital flows and attraction investment. The world volume of IPO market amounted to more than 200 billion dollars. Current research fixed that the agricultural sector is the priority sector for potential Ukrainian issuers for IPO on the stock market. Achieving of certain advantages in terms of preparing and implementing of public offer of shares is the main purpose of IPO on the stock market. However, due to the mismatch of stock market development in Ukraine and European stock markets there are certain limitations and barriers. Among them: low competitiveness level of financial institutions in one country compared to another one; low degree of confidence of foreign investors to Ukrainian companies.

Conclusions and prospects for the development. Abovementioned conclusions let us note that the regulation of the legal status of agricultural exchanges is at the sufficient level. The author defined general principles of commodity exchanges and the specific requirements for the functioning of agricultural exchanges, including those that involved in the concluded agreements for the formation of national and regional needs, and those that involved in price regulation at the agricultural market. The article outlined the comprehensive rules of exchange trading of agricultural products. However, the issues of further development of agricultural exchanges in Ukraine and increase of the volume of agricultural products sold at the agricultural stock market keep theirs necessity.

Key words: agricultural products, stock markets, agricultural exchanges.

Внукова Н. М., Уркевич В. Ю. Організаційно-правові питання залучення інвестицій в аграрний сектор та біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією [Електронний ресурс] / Н. М. Внукова, В. Ю. Уркевич // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2015. – № 1 (4). – Режим доступу: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Vnukova_Urkevych.pdf.